

qua nec melior nec nobilior alia concipi queit. Nec melior autem nec nobilior esset in Virgine mors, nisi Deus eandem Virginem in anima et corpore beatam ad æternam gloriam promovisset.

Christus tantum ascendit, quantum descendit. De cælo venit in uterum, de utero venit in præsepe, de præsepe venit in crucem, de cruce venit in sepulcrum, de sepulcro redit in cælum. Id ipsum putari de beata Virgine potest. Ab æternitate venit in uterum, de utero venit ad præsepe, de præsepe venit ad crucem, de cruce venit ad sepulcrum, de sepulcro redire debebat in æternitatem.

Nec satis: prosequimur enim. Duo copulative requiruntur, ut corpus, quantum descendit, tantum infallibiliter ascendet: quod nempe jugiter vis impellens præsto sit, quodque nullum refragetur obstaculum. Porro Deiparens vim semper habuit impellentem, id est gratiam, ita tamen, ut de die in diem, de hora in horam, de minuto in minutum maximopere creverit. Nec in suam carnem fuit grave vulnus inflictum, adamiticum nempe facinus quo ceterorum hominum caro aliquantis per etiam infirma et languida in consummatione sæculi ad æternam gloriam, moram faciente, perveniet. Contra Deiparæ caro a primo sue conceptionis momento cælestibus irrorata liquoribus, cælestique jugiter nitore coruscans in ipsa sua morte nullum reperiens obstaculum, potuit divini amoris impulsu ad ætherea tabernacula ferri.

4. Sed Virginem audiamus per os

Ecclesiæ ipsa æternæ Sapientiæ verba loquentem. *Nondum erant abyssi, et ego jam concepta eram:* jussit Dominus, et factum est cælum; jussit Dominus, et facta est terra; jussit Dominus, et factum est mare. Sed ante mare, ante terram, ante cælum jussit Dominus me in sua collucere prædestinatione. Cælum non erat, terra non erat, mare non erat; sed antequam quicquam ficeret Dominus, possedit me; ante sæcula creata sum; ab initio rerum omnium sancta coram ipso ministravi. Post me igitur fuit adamitica culpa. Ut simul ex ore Altissimi prodigi primogenita ante omnem creaturam, et humanæ existentiæ tetigi limen, antiqua vipera meam in animam nisa est propinare venenum. At furere potuit, mordere non potuit: plusquam filia hominis, filia Ædi cælico nitore coruscabam. Poena tamen sequitur culpam; ita ut si post me adamitica culpa, post me quoque fuerit adamitica poena. Illa proinde meam animam in introitu meo infuscare peroptat, et non potest; meum ista corpus in exitu meo dente rodere cupit, et frustra molitur; ad eum prope modum quo Tantalus (si sacris mihi licet miscere fabellam), mento tenus Eridani fluvii aquis immersus vel guttulam fugientis aquæ haurire non poterat. Meus animus in tumulo materni corporis tamquam lux quam extinguere nemo potest, animæ mortem vix cernit, evadit; meum corpus in tumulo lugubris gelidæque telluris, ceu pura crystallus quæ prior servatur in arca, corporis mortem vix tangit, aufugit.

Quare Virginis prædestinatio et As-

sumptio duo sunt velut annula quæ magnam conjungunt in Virgine Deiparente coronam, ut hac in suis redimita temporibus, æternum gestiens incommutabili Bono frueretur. Vere grandis harmonia! Postremum B. M. Virginis mysterium primo mysterio plane cohaeret, et sua iccirco prædestinationis suam mirabiliter includit Assumptionem.

Est sane pulcherrimum optimum que ab æternitatis fundo quandam introspicere veritatem; ea profecto ratione qua pulcherrimum atque optimum evadit ex oceani profunditate pretiosam trahere concham.

Caput II.

Immaculatus Conceptus et Assumptio.

1. Mulier illa singularis quam tot deliciis ab æternitate Deus in sua mente volvebat, tamquam aurora de cælis rosea micantique facie consurgens, in actum, quia *Ipse dixit*, erupit. Et ecce cacodæmon gravi percitus ira tenebrosam in *totam pulcrum* evomuit caliginem. At ipsa levis nubecula, flatu propemodum sublata divino, super nicram sinuosamque vi peram quam virgineo pede contrivit, formosior micuit atque splendidior, ea (opinor) ratione qua pulcior ac nitidior elucet dies, postquam procellis gravigra de cælo præcipitat nox. Mirabiliter Conceptio! Nam quid Deus in suæ Conceptionis diluculo cum B. Virginie gesserit, qualiter eam sanctificaverit, solus ipse novit, quum id Scriptura non doceat, Ecclesia non loquatur, et nos potius mirari quam loqui præsumptuose conveniat.

Dicere possumus faterique dumtaxat: hæc est arca illa noetica ab aquarum inundatione immunis. Aquis diluvii etiam celsissimi montes cooperti fuerant, arca tantummodo Noe ita salva remansit, ut nec una gutta aquarum in illam intrare posset. Sic peccatum omnes altissimos montes, puta sanctos excellentes, reges, patriarchas, prophetas, apostolos pervasit: sola beata Virgo, arca Dei viventis, ab illo prorsus libera remansit; ita ut participare quodammodo possit eo græco nomine quod uni Deo tribuitur, *αγνος*, sine terra nempe, sine macula; ita ut ipsa ferme sit nova creatura novumque figuramentum. Porro si beatissima Virgo quoad animæ corruptionem inter omnes extiterit singularis, quoad vero corporis corruptionem quod unum substantiale cum anima constituit, omnibus dicendum foret extitisse parem? Occurrit igitur animo quiddam mirum, sed tamen verum, B. nempe Virginem, quoniam in suo Conceptu animæ mortem evasit, in obitu corruptionem, corporis mortem, evasisse pariter. Opus est ut utrumque stupor, utrumque miraculum, utrumque reperiatur Assumptio, Assumptio illic ad gratiam, Assumptio istic ad gloriam; ibi Conceptio vel infusionis animæ in corpore sine primigenia noxa ad vitam temporalem, nova heic Conceptio vel nova infusionis animæ in copore sine ulla corruptione ad vitam immortalem. Unde sic mihi liceat ratiocinari pro Assumptione, qualiter pro Imm. Conceptu ratiocinari licuit Augustino. Isthic a quavis labo peccati Virginem Mariam declarat immunem, eo quod

sine labe Dei Filium peperisse meruerit; concipere et parere meruit eum quem constat nullum habuisse peccatum (1). Eadem igitur ratione procedentes, Mariam V. colimus ad immortalem vitam resurgentem; quia concipere et parere meruit eum quem constat ad immortalem resurrexisse splendorem; gaudenter enim occinit Ecclesia: *Alleluja; quia quem meruisti portare, alleluja; resurrexit, sicut dixit*, etc. Quocirca si B. Virgo, eo quia concipere et parere meruit Immaculatum, Immaculata refusserit in conceptione et partu; igitur eo quia concipere et parere meruit Immortalem, Immortalem extitisse conceduit.

2. Id ex eo mirifice confirmatur quod tanta conceptionem inter et mortem necessitudo intercedat, ut sub duobus terminis una eademque res concipi valeant, ut illæ duas veritates una veritas quodammodo sint. Eapropter illud regii Psalmis conceptionem et mortem copulatum amplectens: *Dominus custodiat introitum tuum et exitum tuum* (2). Misericordia Dei longinquam Psalmographi precem, cum venit plenitudo temporis, auscultavit, hominem per baptismum a protoparentum crimine in quo concipimus, et per resurrectionem a morte misericorditer liberans. Cælestis vero medicus sanavit vulnus, cicatricem relinquens, concupiscentiam nempe quoad animam in hoc vitæ curriculo duraturam, et corruptionem quoad corpus ad diem usque universalis judicij in qua, fortiter Archangeli tuba clangente per

(1) Lib. de Nat. et Grat., cap. 36.

sepulera regionum, ad immortalem gloriam resurgemus incorrupti. Ast in B. Virgine nulla penitus occurrit sananda cicatrix, quam historice certum verumque dogmatice sit: « Beatisimam Virginem Mariam in primo instanti sue Conceptionis fuisse singulari omnipotens Dei gratia et privilegio, intuitu meritorum Christi Jesu Salvatoris humani generis, ab omni originalis culpe labe præservatam immunem, » prout eruitur ex dogmatico decreto a summo Præsule Pio IX fel. mem. in Constitutione *Ineffabilis Deus*, 6 Decemb., an. 1854. Ergo cum B. Virgo præservata tantummodo fuerit, non autem sanata; neque in ea concupiscentiam titillantem, cicatricem animæ, neque corruptionem deprimentem, cicatricem corporis, reperiri posse contingit. Quam pulcre conceptio et mors conjunguntur! quam harmonico nexu Immac. Conceptus et Assumptio copulantur! Sicut ex anima rationali et carne unus est homo; ita ex Imm. Conceptu et Assumptione, altero spiritum, corpus altera respiciente constituitur una veritas. Et audacter concludere licet: estne Immaculata Deiparens? igitur et Assumpta.

Hæc est tota ratio, quare christifideles, vix ubi lacrymarum imbre perfusi dogmaticam de Imm. Conceptu per tot saecula, conquisitam litteram deosculati sunt, aliam exemplo, Virginis Assumptionem pontificio decreto constituentem magna prece ardentiique voto petierint. Pius et doctus ephemeredis auctor, cui titulus *La Vergine*, multis numeris de alma

(2) Psalm. cxx, 8.

Roma benemeritus, clerique romani decus atque jubar, Vincentius Anivitti (1) cum in Liberiana Basilica de Imm. Conceptu panegyricam haberet orationem, præsignatum parallelismum pro virili tuetur. In eandem sententiam concedit clariss. diarium *Scienza e Fede* inscriptum (2). Quocirca Frassen in suo Scoto Academico (3) bene concludit: « Quamquam autem assumptio Mariæ in cælum una cum corpore nondum sit ab Ecclesia definita de fide; attamen

(1) « Ma per dire alcun che più acconcio alla ragione del luogo, qual gloria non potrebbe un giorno riflettere il mistero dell'immacolato Concetto su quello dell'Assunzione totale della maggiore solennità a questa patriarcale Basilica? E in verità troppe sono le relazioni che questi due misteri collegano. Il pontefice santo che dalla vicina sua tomba parmi esulti al gran fatto che Dio concesse di compiere al IX e non al V dei Pi, condannava egli la LXXV proposizione di Baio, nella quale asserviva che gli stenti della vita, ed egualmente la morte, come negli altri uomini, così pure in Maria tener si dovessero conseguenza della colpa di origine, o di attuali peccati. Orsù: fuor d'ogni dubbio, anzi di fede essendooggimai l'uno pel Tridentino Concilio, l'altro per la recente definizione, che Maria nè di colpa attuale si fu mai rea, nè dall'originale reato mai lesa; e come non vagheggiare un bel giorno, in cui, quando che sia, e nuovo onore si aggiunga alla ferale storia de' suoi patimenti nel corso del vivere, e nuovo onore sovrattutto alla cara credenza che morta la narra per puro slancio di carità, incorrotta nella sua tomba di fiori, anticipatole il più giondo risorgimento, e fra le angeliche melodie levata carne ed anima in paradiso? Certo è che come Davide contemplando in ispirito la sua detta nipote, incontro le metteva l'augurio che Idio la custodirebbe nell'ingresso e nell'uscita: *Dominus custodiat introitum tuum et exitum tuum ex hoc et usque in saeculum*; così di secolo in secolo quasi uguale crebbe ne' cattolici popoli la pietà verso l'immacolato Concetto, e verso l'Assunzione di Maria Vergine. Quasi ad un tempo ne veggiavano indotta fra i Greci la Festa, quasi uguali nell'antichità, nel nome, nel numero nell'autorità l'esplicite testimonianze, e fino in ciò reggerne la parità, che l'empio Lau-

cum declaratum fuerit dogma de ipsius B. M. Virg. immaculata Conceptione, maximum inde huic veritati affulget lumen. Siquidem poena mortis, corporis ipsiusque reductionis in pulvrem inficta fuit Adamo, ejusque posteris ob originale peccatum. Ergo ab illa poena eximenda B. Virgo immaculata, ac per consequens æquum est dicere quod assumpta fuerit cum corpore in cælum, anticipando scilicet illi gloriam corporis, quam Deus cunctis justis datus est in æternum post

noio non fu oso levarsi contro l'universale credenza dell'Assunzione, senza ugualmente (e ben per altro spirito che le antiche emulazioni di scuole) osteggiare l'immacolato Concetto. Il tipo stesso di quella donna che appare ne' cieli, e di sol si veste, e monta la luna, e cinge le stelle, e dal beneficio serpe non resta contaminata, ma palpante al più sel vede, lo calpesta e passa; questo tipo non esprime il mistero della sua origine ad un tempo, e quello della sua immortale glorificazione? ...Oh! bello, oh! dolce spettacolo, se dopo averci la fede additato Maria in tutta la luce della grazia fra le ombre dell'alvo materno, ci dischiudesse i cieli a vederla con uguale sentimento in tutta la luce di gloria! »

Il di anniversario della dogmatica definizione sull'immacolato Concetto, ragionamento detto nella Patriarcale Basilica Liberiana.

(2) « Noi vogliamo fermarci ad una ragione la quale, al presente, rende, a nostro modo di vedere, prossimamente definibile l'assunzione corporea. Essa è riposta nella relazione tra l'Assunzione e l'immacolato Concetto ultimamente definito dogma di fede. Che cosa infatti noi professiamo di credere proclamando Maria dall'origine immacolata? la esenzione d'ogni macchia di peccato, ab omni originalis culpe labe præservatam immunem. Or se questa proposizione direttamente annuncia la esenzione del reato di colpa, implicitamente contiene la esenzione da quelle penalità, le quali importano una indecenza nell'individuo che le soffre. Ciò viene insinuato da quell'aggettivo universale *omni* (da ogni macchia) si dell'anima come del corpo; e tale è il senso che rilevasi da tutto il contesto della Bolla *Ineffabilis Deus*. Tom. x, 1859, I voti dei cattolici e l'Assunzione di Maria Ss.

(3) Tom. viii.

universalem resurrectionem. » Ex quo prono alveo fluit, Assumptionem Virginis sequelam logicam ve consequiam sacri dogmatis de Immac. Conceptu posse vocari; adeo ut piana Constitutio *Ineffabilis* directe Virginem Conceptionem et *oblique*, ut ajunt, Marianam Assumptionem respxisse videatur.

3. Eadem dictante ratione theologica, idem argumentum tenuiter evolvendum prosequimur. Sanctissima Virgo, ubi primum in ejus corpore pulcherrimus illuxit suae animae nitor, gratia fuit et aliis adnexis ornata muneribus quae *Originalis Justitiae* copulative nuncupantur. Alter ipsa qua sub Deo nil majus vel melius, nil purius vel formosius, nil præstantius vel excellentius, eis muneribus caruisset quibus, si Adam non fuisset Dei mandata transgressus, ipse ceterique sui magno numero filii citra ullam dubitationis aleam fruerentur. Quatuor autem illa munera syntheticam sive complexivam phrasim constituant *Originalem Justitiam*, gratia nempe sanctificans, seu elevationis, integritas, scientia et immortalitas: et ita Deus hæc simul mirifica dona contulit, ut a gratia sanctificante et in esse suo et in ipsorum conservatione tria recensita penderent. Jam vero Maria tota pulcra ab ipso suæ Conceptionis momento gratia sanctificante refusis instructa, prout Pius IX anathemate sanxit. Alia igitur tria munera quae prorsus ab illa dependent, Virginem Mariam obtinuisse fatendum est. Cum autem perfectam immortalitatem, ut suum imitaretur Filium, habere nequiverit; sic mor-

tem oppetiit, sed in morte remanere non potuit; per mortem transiit, sed eam nulla mors corruptione momordit; mortua est Mater, quia mortuus est Filius. Hic mortuus est, et per suam virtutem gloriosus æthera scandit; illa mortua pariter est, et per gratiam qua præservatur a culpa, præservatur a corruptione, cælos virtute superna triumphatura conscedens.

Nec satis. Gratiam B. Virgo sanctificantem obtinuit, veluti præfati sumus. Obtinuit donum integratatis qua significamus, nullis suam voluntatem pravis affectionibus fuisse vi-tiatam, nullis pravis motibus exagitatam; adeo ut nulli luctæ obnoxia fuerit carnem inter et spiritum, sed per plenam Deo adhæsionem plena pace fruebantur. Scientiae donum obtinuit, adeo ut, excepto Christo, quoad notitiam rerum supernaturalium, ita div. Antonino comprobante (1), omnibus hominibus sacram scientiam apprime callentibus qui cunctis ante ac retro sæculis vixerint, divinitus col-lustrata præcelluerit. Si B. proinde Deipara triplex hoc *Originalis Justitiae* munus acceperit, cur quarto munere, illa saltem quæ mortem sequitur immortalitate caruisset? quod Deus conjunxit, homo non separat.

4. Ast mortem Virgineum corpus sepulcrali corruptione momordisse singamus. Hominum conditio fuisset Virginis conditione nobilior: illi namque, si Dei numen vererentur, fuissent immortalitate gavisi, B. vero Deipara non. Quin imo Deus aliam condere legem debebat, ut illa legi-

(1) Part. iv, tit. 15, cap. 20.

bus mortis post mortem obnoxia fo-ret. Sane Deus suo nutui parentibus immortalitatem spopondit. Unde Deus B. Virginem in Imm. Conceptu quoad animam sublimiter evexit, ut in morte quoad corpus ignobiliter dilaberetur; et eo proinde vilior lapsus, quo sublimior altitudo. Quæ maximam contra Deum temeritatem saperent. Hac de re diarium *Scientiam atque Fidem* confer (1).

5. Id autem quo melius lumen acquirat, hanc cupimus breviter ac nitide doctrinam persequi. Adam ejusque tota propago, si divino mandato parerent, minime fuissent essentialiter immortales: hi sane per *fructum vitæ* mortem præcavebant, et ideo, ut scite loquitur Augustinus, *habant posse non mori*. Ex quo sua veluti sponte fluit, mortem bina sub ratione spectari, tamquam effectum peccati et tamquam naturalem conditionem. Mors tamquam effectus peccati corruptionem carnis infert, illius *carnis peccati aut corporis mortis* de quo Apostolus: hæc caro in nobis est turpium voluptatum fomes, ideoque non meretur cum anima beata protinus conjungi. Omnes indigent corrupi, tametsi Deo nubere plerique maluerint, et occidentes in se concupiscentiam libidinis, in primævi pa-radisi statum suæ carnis honorem

(1) « La legge delle membra in Mariæ fu estinta; la corruzione e l'inceneramento nel sepolcro a lei non doveva toccare. In vero la immortalità de' nostri progenitori non era una qualità naturale, ma era un dono della grazia, che doveva trasmettere a discendenti insieme colla giustitia originale, diveniva dono gratuito largo a tutta la nuova natura; la quale era così nobilitata e soprannaturalizzata. Di questo dono essi furono privi pel peccato; divenendo allora

pena di peccato quella che sarebbe stata condizione di natura, la quale decadendo dal principio suo stato, si trovò in una condizione di degradazione e abiezione. Se dunque un individuo per singolare privilegio non contrasse la macchia della colpa, non dee sottostare a questa condizione degradante », Tom. x, 1869. *I voti de' cattolici e l'Assunzione*, ut alia id genus omittam.

(2) Apoc. xi, 27.

In B. Virgine mors haud quidem contingit, tamquam effectus peccati, sed tamquam naturalis conditio. Hinc opus erat, ut morti tantummodo tributum solvisset, confestimque anima et corpore micans, cœlestis Noe columba movisset ad Civitatem æternam niveas per æthera pennis.

6. Hac ratione præstituta, si beata Virgo corruptioni subjacisset, de ipsis metu Imm. Conceptu quidquiam ambiguitatis suboriri facile posset; quam humanæ corruptionis scaterra ex primæva quæ in nobis transfusa est culpa, velut effectus repetenda sit. Corruptionis quippe nomen usurpari metonymice potest ad significandam causam, nempe peccatum, quatenus humana infirmitas malorumque colluvies quæ humanum genus invasit, inde repeti debet. B. Virgo proin, ad vincendum omni ex parte peccatum, per mortem quæ ipsam non lædit, ad gloriam transit, quemadmodum per peccatum quod eam non attigit, ad gratiam evehit; ut etiam cum carne perpetuo viveret, vivere desiit: non permittit Deus luto primigeniæ labis Ancillam suam coquinari, non patitur Deus corruptione mortis Sponsam suam in putido deformari sepulcro.

Insuper: haud perperam ex regno mortis infertur regnum peccati, regnumque mortis in præsentि providentia necessario connexum est cum regno peccati quoad naturaliter ab Adam genitos. Exinde fit, ut Deus, cuius providentia in sui dispositione non fallitur, uti canit Ecclesia, permiserit quidem commori Christum,

(1) Lib. II.

(2) Lib. VII.

(3) Lib. XVI.

sed non permiserit diu mortis vinculis detineri atque constringi, ne forte suspicaremur, in eo mortis imperium cum imperio criminis habere ligamen, sive gratiam in eo non fuisse perpetuam. Eo vel magis quod Christas in Adam extiterit secundum corpulentam substantiam, uti loquitur Augustinus, nequaquam secundum seminalem rationem. Id ipsum de B. Virgine fateare quodammodo necessum est. Perpetuam quippe gratiam quam Christus per naturam, Virgo per privilegium habuit. Non aliud in Filio, prope dixerim, aliud in Matre; sed idem: aliter in Filio, aliter in Matre. Oportuit igitur assumpta Virgo fuisse, tum ne suspicaremur in ea originale peccatum, tum quia corruptione non egit, ut cum cæteris hominibus in consummatione sæculorum materiali labore defæcata resurreget. Ad rem tamen hanc aliam præ se ferre rationem cogimur.

Semiramis assyriorum regina naves quæ facile et dissolvebantur et compingebantur, habuit, ut quocumque opus esset, per terram circumferrentur, uti Diodorus Siculus (1) auctor est. Item Alexander magnus, ut Arianus (2) et Strabo (3) referunt. Idem denique posterioribus sæculis Mahumetem II fecisse constat, qui naves per corinthiacum isthnum ex uno in alterum mare traduxit. Pari ratione naves humani corporis non illico potest æternitatis oceanum transmeare, cum ei terrena planities obstat, nempe peccatum quod tamquam materialis macula post mortem remanet in corpore. *Terram diligis?*

inquit Augustinus, *terra es*. Unde requiritur, ut in partes dissolvatur, donec eas, isthmo terrenæ macule transacto, prope novum, mirum arcanumque pelagus aliquando divinus Nauta suo digito compingat. Sola beata Virgo Deiparens a quavis integra labie peccati nihil terreni contraxit. Sui proinde corporis navicula quæ, velut hospitem, divinum Nautam in hujus mundi procelloso æquore gestavit, nullum plane reperiens terrenum obstaculum, non indiguit corruptione resolvi; quapropter illico post mortem mirificum peragrare cœpit æternitatis oceanum, dum, prosperis suæ gratiæ ventis efflantibus, in ejus arbore tamquam in cruce Christus erigitur, in puppi Pater residet gubernator, proram Paracletus servat Spiritus, et angeli, de suis pectoribus suaviter erumpente melos, ad infinitæ gloriæ portum turmatim remiges certatimque movent. 7. Sed fas mihi sit hoc alio admiriculo substratam completere doctrinam. Peccatum corruptionem secum attrahit, uti patet ex protoparentum lapsu. Attamen B. Virgo debuit corruptione carere; nulla sane serpentina suasione corrumpitur, sed mirum potius in modum angelico solidatur alloquo. Eadem B. Virgo non fuit, sicut Adam cæterique homines, a paradiso voluntatis extorris; et ideo non caruit arbore vitæ: immo fructum ipsis metuvitæ in suo ventre continuit, germinare facit, atque secus ac omnes homines venenatum fructum degustaverint, tota flagrans, tota nitens, tota parens salutiferum fructum in cœlesti paradiso florentem magno gaudio suavique fauibus suis dulcore comedit.

Præterea. Qui plus contulit, minus contulisse fatendum est. Id maxime postulat ordo. Quam ob rem Deus qui soli flumen lucis posse gignere dedit, nunquam patitur eam lucem minui. Quæ cum ita sint, quum Mariam V. Deus in Imm. Conceptu totam anima et corpore pulcrum condiderit, totam pariter in obitu anima et corpore pulcrum servavisse decebat. Qui animam redemit, ne in culpam laberetur, et corpus redimere decuit, ne in pulverem dissolveretur. Sanguis enim Christi, cum infinita virtute polleret, redimere quavis ratione debebat, ideoque bina vi, liberativa nempe ac præservativa. Prior evexit lapsum, posterior ne quis laberetur, adjuvit. Illa cunctos homines, ista B. Virginem speciali modo redemit. Illa Redemptionis ostendit virtutem, Redemptionis ista virtutem nobiliori quadam ratione patefecit. At in Deo mirificus ordo collucet: et ideo si in Conceptu Virginis copiosior micuit Redemptio, in morte copiosior itidem fulgere Redemptio debuit. Et ita res est. Animæ sanctæ recipiuntur in cælum, et divinæ Redemptionis fructum manifestant. Decuit igitur ad magis magisque copiosam Redemptiōnem ostendendam esse quempiam (nempe Mariam) in anima simulque corpore beatam. Imo quemadmodum in inferno ad majorem divinæ Justitiae declarationem nonnulli torquentur neandum in anima, verum et in corpore damnati ante generalem resurrectiōnem, uti Dathan et Abiron, veluti plerique opinantur doctores; ad ma-

jorem pariter divinae Misericordiae et Redemptionis ostensionem congruit esse quemquam (Mariam scilicet) quæ in anima et corpore etiam ante generalem resurrectionem æterna beatitate frueretur. Unde B. Virgo Deipara Lucifer nuncupatur et Hesperus. Quemadmodum vero Sol justitiae ex ea processurus, ortum suum quadam matutina irradiatione præveniens, in eam lucis suæ radios copiose transfudit; ita Sol justitiae oportuit quadam vespertina coruscatione carnem suam irradiaret, mortem in fugam convertens.

Non est igitur ambigendum, quin Virgo Deiparens illam cui tot hominum myriades subjiciuntur, corporis solutionem evaserit. Quomodo namque poterat in obscuru decolorari sepulcro nitor illius corporis quod ipsos angelos a primo suæ Conceptionis momento in sui admirationem rapiebat? Utique nequibat hoc præcipuum corrupti Dei Opt. Max. simulacrum, ipsius manibus fabricatum et depictum, hæc parva Divinitatis imago, hæc Patris æterni creata tamen figura. Non poterat, sicut vestimentum quod comeditur à tinea, illud putrescere corpus in quo pura veluti crystallo candor Lucis æternæ in ipso sui Conceptus instanti pulcherrima et dulcissima colorum venustate radiavit, quodque minime prorsus tetigit primævæ culpæ rubigo.

Caput III.

Divina Maternitas et Assumptio.

1. Aurora quæ per adamiticæ noxæ fœditatem transibat, quin radiorum puritatem infusaret, nivea penitus

hilarantique facie surgebat, ut æternum toti mundo justitiae Solem gigneret. Quale divinam Maternitatem inter et Assumptionem peculiare ligamen! jure proinde merito *inter omnia nostræ Religionis mysteria*, ait meldenensis aquila Bossuetus, *mirabilem attentis oculis contuemur harmoniam* (1). Age, videamus.

2. Corpus B. M. Virginis est illud insigne vas, illud opus magnificum ac pretiosum, manu Sapientiae excisum, in quo magnum pietatis sacramentum peractum fuit ac celebratum. Nam ex eo velut auri fodina effossum erutumque est aurum Divinitatis cum terra nostræ humanitatis conjunctum. Richardus ait: « Corpus ejus, » scilicet Mariæ, « terra est Hevilath, Gen. ii, de qua exortum est aurum peroptimum, scilicet caro Christi, ex cuius pretio impreiabili omnes justi locupletati sunt et redempti (2). » Jam vero qualiter a sepulcro poterat comprehendti quod in seipso comprehendit Deum cælum et terram pugillo tenentem, *cujus centrum est ubique*, uti fatur Euripides, *et peripheria nusquam?* qualiter poterat continere sepulcrum quod majus cælo fuit, latius terra, toto orbe spatiösius; namque Deum quem mundus capere non potest, B. Virgo in suo contulit utero? Divus Joannes Damascenus eundem prope sensum aperit: *Is, ait, qui cælum et terram implet, cuius cælum thronus et terra scabellum pedium est, ex ancillæ ventre latissimum sibi domicilium fecit* (3). Huic concinit divus

Petrus Damianus: *Quid, inquit, grandius Virgine quæ magnitudinem summæ Divinitatis intra sui ventris clausit arcanum* (4)? Ecquis ergo Virginei corporis immensitatem dimetiri potest? *Altitudinem cæli, et latitudinem terræ, et profundum abyssi quis dimensus est?* ait Scriptura (2). Sed Mariæ Virginis altitudinem, latitudinem atque profunditatem quisnam comprehendit? cælum est Maria, terra est Maria, abyssus est Maria. Quis hujus cæli altitudinem, quis hujus terræ latitudinem, quis hujus abyssi profunditatem dimensus est? Id recolit div. Epiphanius, et admirans ac stupens inclamat: « O uterum impollutum habentem circulum cælorum, qui Deum incomprehensibilem, in te vero comprehensum portasti! O uterum cælo ampliorem, qui Deum in te non coarctasti! O uterum qui cælum es septem circulis constans et capacior illis existis! O uterum septem cælis sublimiorem ac latiorem! O uterum qui es octavum cælum septem firmamentis latiorem (3)! »

3. Immo Deiparæ corpus nedum cælo et terra latius est, verum quoque dignius. Quod satis abunde liquet, si forte perpendamus, in Virgine Deipara Deum speciali modo reperiri. Tribus sane modis in omnibus rebus Deus est, per potentiam nempe, per præsentiam, per essentiam; in justis specialiter est per gratiam. In beata Virgine specialissime fuit nedum per gratiam, verum et per corporalem habitationem in utero. Isthic proin omni-

(1) Serm. de Nativ.

(2) Eccli. i, 2.

(3) Orat. 1 de Nativ. Mariæ.

(4) Festor. lib. viii.

(5) Joan. i, 11.